

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สรุปผลการวิจัย ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตาม สังกัด ตำแหน่ง การอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ และขนาดโรงเรียน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาและสำนักงานการศึกษาเอกชน มีแนวทางการบริหารงานแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม แตกต่างกัน
3. ผู้ผ่านการอบรมและผู้ไม่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กพิเศษโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม จังหวัดพิษณุโลกจำนวน 488 คน และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ สำนักงานการศึกษาเอกชน โรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม จังหวัดพิษณุโลกจำนวน 36 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ สังกัดสำนักงานการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา โรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนรวม จำนวน 248 คน และจากสำนักงานการศึกษาเอกชน โรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนรวม จังหวัดพิษณุโลก 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การส่งทางไปรษณีย์ โดยสอดซองติดแสตมป์ที่เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยและออกติดตามด้วยตนเองในบางรายที่สามารถทำได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t -test และ F -test

สรุปผล

1. โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาและสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดพิษณุโลก มีสภาพการดำเนินงานบริหารโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนรวม ระดับประถมศึกษา ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงิน และธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ มีความเห็นวาทสภาพการดำเนินงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม จังหวัดพิษณุโลก ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ผู้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมีความเห็นว่า สภาพการดำเนินงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม จังหวัดพิษณุโลก ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และผู้ไม่ผ่านการอบรมมีความเห็นวาทสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กพิเศษโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเห็นวาทสภาพการดำเนินงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วมระดับประถมศึกษา ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กพิเศษโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กมีความเห็นวาทสภาพการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาและสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดพิษณุโลก มีแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษา ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเด็กพิเศษ มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

7. ผู้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและผู้ไม่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

8. ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กพิเศษโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ด้านงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่ามีเพียงด้านงานกิจการนักเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่แตกต่างกันที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานบริหารโรงเรียนทั้งสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จะโน้มมมองของผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กพิเศษ ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก และครูผู้สอนทั้งที่ผ่านการอบรมและไม่ได้ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ พบว่า มีการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ในด้านการจัดการเรียนร่วม ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุดทุกรายการในภาพรวม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงงานการศึกษาพิเศษ ในด้านการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติอย่างชัดเจนว่า ไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหานานาประการ เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ของบุคลากร โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามปรากฏอยู่ในตาราง 8 ของงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับน้อยและผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีความรู้และประสบการณ์เรื่องดังกล่าวน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทกา ปัทมาพงษ์ (2539) ที่ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนร่วมว่าเกิดจาก การขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษเช่นกัน ดังนั้นเมื่อบุคคลสำคัญของโรงเรียน เช่นผู้บริหาร และครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเสียแล้ว เรื่องอื่นๆจึงพลอยได้รับผลกระทบไปด้วย นั่นคือ มีการดำเนินการในเรื่องต่างๆน้อยมากเกือบทุกกรณี

อย่างรูปก็ตาม เมื่อพิจารณาจากคำตอบของผู้บริหารและครูผู้สอนในรายละเอียด พบว่ามีบางรายการที่น่าสนใจ เพราะมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีการส่งเสริมให้เด็กพิเศษร่วมกิจกรรมกับเด็กปกตินักเรียนทั่วไป (ตาราง 6, ตาราง 13, ตาราง 20, ตาราง 27) ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เมื่อมีเด็กพิเศษเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนแล้ว แม้จะขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการวิธีการ แต่ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กพิเศษ ต่างก็พยายามให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ส่วนจะมีผลสัมฤทธิ์ในระดับใดนั้นคงไม่ใช่ประเด็นหลัก

อีกรายการหนึ่งที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จัดทำอยู่ในระดับมาก คือ การจัดหาอาหารกลางวันและอาหารเสริมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ตาราง 6, ตาราง 13, ตาราง 20, ตาราง 27) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดโดยเฉพาะในตาราง 27 ซึ่งจำแนกตามขนาดโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อาจพอมองเห็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งที่เป็นอยู่นั้นคือ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชนบทมีเด็กยากจนอยู่มาก และโรงเรียนมักมีโครงการอาหารกลางวัน เด็กพิเศษส่วนใหญ่เป็นเด็กยากจนย่อมได้รับการดูแลเรื่องนี้แน่นอน แม้ว่าทางโรงเรียนจะมีข้อขัดข้องในเรื่องงบประมาณด้านอื่นๆก็ตาม แต่โดยนโยบายแล้ว โรงเรียนเหล่านี้จะต้องมีโครงการอาหารกลางวันและได้รับการสนับสนุน

เรื่องอาหารเสริมโดยทั่วถึง ดังนั้นการดำเนินงานเรื่องนี้ที่อยู่ในระดับมาก จึงไม่น่าที่จะหมายถึง ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารและครู

2. การเปรียบเทียบแนวทางการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ระดับประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก เกือบทุกประเด็นในภาพรวมของแต่ละด้านไม่พบความแตกต่างเลย ยกเว้นด้านงานกิจการนักเรียน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.20 – 3.34) นั้น หมายถึงว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน รับรู้ถึงความจำเป็นในการจัดการเรียนร่วมที่อาจมีผลมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มีเจตนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่ครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคน ทุกกลุ่ม ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 4) ที่ว่าเด็กควรเรียนด้วยกันเท่าที่เป็นไปได้ โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคต่างๆ โรงเรียนต้องยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งรูปแบบ และระดับการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จากสาเหตุดังกล่าวโรงเรียนประถมศึกษา จึงมีหน้าที่ ที่จะต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เด็กแต่ละคนเพื่อให้พัฒนาเต็มศักยภาพ

ในกรณีที่แตกต่างกันด้านกิจการนักเรียนนั้นเป็นความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียนและเมื่อเปรียบเทียบรายชื่อในแต่ละด้านนั้น มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกิดขึ้นในด้านการกิจการนักเรียน 2 รายการ คือ การจัดหาอาหารกลางวันและอาหารเสริมให้เด็กพิเศษ และการติดต่อประสานงานร่วมกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่นประชาสงเคราะห์ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน นั้นคือ แม้จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแต่ก็ปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนส่วนใหญ่อยู่ในเขตชุมชนเมือง และผู้ปกครองเด็กมีฐานะค่อนข้างดีกว่าเด็กในชนบท ดังนั้นการเห็นถึงความสำคัญอาจมีน้อยกว่าไปบ้าง แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน

สำหรับประเด็นส่งเสริมให้เด็กพิเศษร่วมกิจกรรมกับเด็กปกตินักเรียนทั่วไปนั้น เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง ซึ่งค่าเฉลี่ยที่ปรากฏให้เห็นนั้น แสดงว่าโรงเรียนขนาดกลางให้ความสำคัญในการดำเนินงานด้านนี้มากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และอาจพอมองเห็นทางที่จะดำเนินการได้ เนื่องจากโรงเรียนไม่ใหญ่เกินไปนัก ทำให้บริหารจัดการได้ง่ายกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และก็อาจอยู่ไม่ไกลจากชุมชนเมืองที่จะมาประสานงานติดต่อหาความรู้ คำแนะนำทั้งการช่วยเหลือ จัดหาสื่อ

และอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ให้เป็นผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทโจครอวาโดโจ (Tjokrowardojo) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะ ความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนเรียนร่วม ระดับประถมศึกษาพบว่า มีครูให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษ และมีแหล่งทรัพยากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียน เป็นสิ่งจำเป็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานระดับนโยบาย

1.1 ควรมีการติดตามการปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษ ในสถานศึกษา เพื่อให้ นโยบายที่กำหนดไว้ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรให้มีกระบวนการเผยแพร่ความรู้ แก่ผู้บริหาร ด้านการจัดการ การศึกษาพิเศษเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ชัดเจน

1.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ผลงานการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนที่สามารถดำเนินงาน ได้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดการ

2. ระดับผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหาร ควรเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมความรู้ศึกษาพิเศษ เพื่อสร้างความรู้ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

2.2 ผู้บริหารควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความเต็มใจและมีความรู้ในการสอนเด็กพิเศษ และควรได้รับการนิเทศ ติดตามงานจากผู้บริหาร

2.3 ควรมีการจัดทำข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาพิเศษ อย่างถูกต้องต่อเนื่อง ทันสถานการณ์

2.4 บำรุงรักษาบุคลากรให้มีกำลังใจในการทำงานเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นการเอื้อให้สามารถปฏิบัติงานเต็มความสามารถ

3. ระดับครูผู้สอน

3.1 ครูผู้สอนควรเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อสร้างความรู้และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน

3.2 ควรมีการใช้ทรัพยากรทั้งในและนอกชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการพัฒนาเด็กพิเศษ รวมทั้งสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นแหล่งความรู้และทรัพยากร เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนร่วม ในทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านการจัดการศึกษาพิเศษแบบชั้นเรียนร่วม จังหวัดพิษณุโลก
2. ควรศึกษาข้อจำกัดและปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม จังหวัดพิษณุโลก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University